

การสร้างชุดการสอนปฏิบัติ กีตาร์แจ๊สเพื่อพัฒนาทักษะ ความคิดสร้างสรรค์ในระดับอุดมศึกษา

The Creating Instructional Package of Jazz Guitar
Skills for Develop Creativity of Higher Education

(Received: 7 November 2023; Revised: 9 March 2024; Accepted: 18 March 2024)

ชนก วรรณกุล^[1]

Chanok Wannakul

พงษ์พิทยา สัพโส^[2]

Phongpittaya Sappaso

พรพรรณ แก่นอำพรพันธ์^[3]

Pornpan Kaenampornpan

บทคัดย่อ

งานวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. เพื่อสืบค้นองค์ความรู้เกี่ยวกับจัดการเรียนการสอนรายวิชาปฏิบัติกีตาร์แจ๊สเพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ที่มีมาตรฐานและเหมาะสมกับการศึกษาด้านตรีในระดับอุดมศึกษา 2. เพื่อสร้างชุดการสอนการปฏิบัติกีตาร์แจ๊สเพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์สำหรับสถาบันระดับอุดมศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์กระบวนการจัดการเรียนการสอนปฏิบัติกีตาร์แจ๊สเพื่อพัฒนาทักษะความคิดสร้างสรรค์

ผลการวิจัยพบว่า 1. การจัดการศึกษาปฏิบัติกีตาร์แจ๊สเพื่อพัฒนาทักษะความคิดสร้างสรรค์ในระดับอุดมศึกษา จากการสัมภาษณ์อาจารย์ผู้สอนปฏิบัติกีตาร์แจ๊สในระดับอุดมศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาที่การจัดการเรียนการสอนในสาขาดนตรีแจ๊สสามารถแบ่งข้อมูลได้ออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ (1) องค์ความรู้เกี่ยวกับทฤษฎี

^[1] นักศึกษาหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต สาขาวิชาดุริยางคศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
PhD candidate, from Music program, Department of Music and Performing Arts, Faculty of Fine and Applied Arts, Khon Kaen University.

^[2] รองศาสตราจารย์, ดร., สาขาวิชาดนตรีและการแสดง คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
Associate Professor, PhD, Department of Music and Performing Arts, Faculty of Fine and Applied Arts, Khon Kaen University.

^[3] ผู้ช่วยศาสตราจารย์, ดร. สาขาวิชาดนตรีและการแสดง คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
Assistance Professor, PhD, Department of Music and Performing Arts, Faculty of Fine and Applied Arts, Khon Kaen University.

ดนตรีแจ๊สเบื้องต้น (2) องค์ความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติกีตาร์แจ๊สและการปฏิบัติต้นสด (3) สื่อและอุปกรณ์ในการจัดการเรียนการสอน และ (4) การวัดผลประเมินผล

2. ในการสร้างชุดการสอนปฏิบัติกีตาร์แจ๊สเพื่อพัฒนาทักษะความคิดสร้างสรรค์ สามารถกำหนดหัวข้อด้านเนื้อหาเพื่อการสร้างชุดการสอนได้ดังนี้ (1) การปฏิบัติ จังหวะสวิง (2) 12 บาร์บลูส์ (3) คอร์ดโทน (4) การใช้คัตปฏิภามเบื้องต้น และ (5) บทเพลงบลูส์แจ๊ส

คำสำคัญ: ชุดการสอน, การปฏิบัติกีตาร์แจ๊สเบื้องต้น, ดนตรีแจ๊ส

Abstract

The objectives of this research were: 1. To search for knowledge about the teaching and learning of jazz guitar practice courses to develop creative thinking that is standard and suitable for bachelor education at the higher education level; and 2. to find the efficiency of the jazz guitar practice course for developing creativity created by the researcher. The research tools were as questionnaire and interview form on the process of teaching jazz guitar practice for developing creative skills 2. Set of teaching jazz guitar practice for developing creative skills

The research results can be divided into 2 items as follows:

1. From the study of jazz guitar practice education management at the higher education level from interviews with jazz guitar practice teachers in higher education institutions in teaching and learning in the field of jazz guitar practice. Jazz music can be divided into 4 aspects: (1) knowledge of basic jazz theory (2) knowledge of jazz guitar practice and improvisation. (3) Media and equipment for teaching and learning in aspect (4) Assessment and Evaluation 2. To create a teaching package for jazz guitar practice to develop creative skills, content topics for creating a teaching package can be defined as follows: (1) Swing Rhythm Practice (2) 12 Bar Blues (3) Chord Tone (4) Basic Improvisation (5) Blues-Jazz

Keywords: The Creating Instructional Package, Jazz guitar skills, Jazz music

บทนำ

ดนตรีแจ๊สมีประวัติความเป็นมาตั้งแต่ประมาณปี ค.ศ. 1900 เนื่องจากประวัติศาสตร์ของดนตรีแจ๊ส ถูกถ่ายทอดจากรุ่นสู่รุ่นผ่านทางงานบันทึกเสียง (Recording) และการเล่าสู่กันฟัง (Oral History) จึงทำให้ไม่ทราบช่วงเวลาการเริ่มต้นและยุคสมัยของดนตรีแจ๊สในช่วงแรกที่แน่นอน องค์กรประกอบพื้นฐานทางดนตรีที่สำคัญในดนตรีแจ๊สยุคเริ่มต้นคือ ดนตรีบลูส์ (Blues) และดนตรีแรกไทม์ (Ragtime) จากนั้นดนตรีแจ๊สก็ได้ถูกพัฒนาโดยเหล่านักดนตรีผู้มีความสามารถจนเกิดเป็นยุคสมัยต่าง ๆ อาทิ เช่น นิวออร์ลีอันส์ (New Orleans) สวิง (Swing Era) บีบ้อพ (Bebop) คูลแจ๊ส (Cool Jazz) ฮาร์ดบ้อพ (Hard Bop) โมดัลแจ๊ส (Modal Jazz) ฟรีแจ๊ส (Free Jazz) และ ฟิวชั่นแจ๊ส (Fusion) เป็นต้น (จาร์ ลิมศิลา, 2555: 1)

ระบบการศึกษาดนตรีแจ๊สในประเทศไทยช่วงแรกเป็นการถ่ายทอดผ่านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างนักดนตรีที่มีประสบการณ์ด้านดนตรีแจ๊สกับนักดนตรีที่ต้องการฝึกฝน โดยใช้บทเพลงมาตรฐานที่เป็นที่นิยมในช่วงเวลาดังกล่าวเป็นสื่อ ใช้แนวคิดจากการบรรเลงแบบต้นฉบับตามคิลปินและแนวคิดการบรรเลงเพลงบลูส์ในการสร้างสรรค์ดนตรีปฏิภาณ จนกระทั่งเมื่อ ศาสตราจารย์ชาตตรีได้ถูกบรรจุลงในหลักสูตรระดับอุดมศึกษาจนในปี พ.ศ. 2541 วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล ได้เปิดสอนหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีแจ๊ส ทำให้การพัฒนาทรัพยากรบุคคลในดนตรีแจ๊สได้เพิ่มมากขึ้น (กมลธรรม เกื้อบุตร, 2564: 430) ปัจจุบันการจัดการเรียนการสอนดนตรีในสาขาวิชา

ดนตรีแจ๊สเริ่มมีการพัฒนามากขึ้น สถาบันระดับอุดมศึกษาเริ่มมีบุคลากรที่มีความสามารถทางดนตรีแจ๊สเพิ่มขึ้น ทำให้เกิดการสร้างหลักสูตร สาขาวิชา แขนงวิชา ทางดนตรีแจ๊ส ได้แก่ คณะดุริยางคศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล วิทยาลัยดนตรี มหาวิทยาลัยรังสิต คณะดนตรีและการแสดง มหาวิทยาลัยบูรพา และคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา โดยที่สถาบันระดับอุดมศึกษาแห่งอื่น อาจมีบุคลากรที่เชี่ยวชาญทางด้านดนตรีแจ๊ส ทำการสอนในกลุ่มของเครื่องดนตรีบางชนิด แต่ไม่ได้ทำการเปิดสอนเป็นแขนงหรือสาขาวิชา ด้วยเหตุผลข้างต้นแสดงให้เห็นถึงความทั่วถึงของการศึกษาด้านดนตรีแจ๊สยังไม่เพียงพอต่อผู้ที่สนใจเรียน

กีตาร์ เป็นเครื่องดนตรีที่ถือว่าได้รับความนิยมในปัจจุบัน ทั้งบทบาทหน้าที่ในการบรรเลงคอร์ดสนับสนุนและบรรเลงเป็นเครื่องดนตรีหลักในการแสดงดนตรี ในส่วนของดนตรีแจ๊ส บทบาทของกีตาร์แจ๊สมีประวัติและพัฒนาการมาอย่างยาวนานในแต่ละช่วงเวลาของดนตรีแจ๊ส หลังจากยุค (Ragtime) บทบาทของกีตาร์แจ๊สในยุคนิวออลีนส์ (New Orleans) มีหน้าที่เป็นเครื่องดนตรีประเภทประกอบจังหวะในวงดนตรีแจ๊สในยุคดังกล่าวนี้ไปจนถึงยุคสวิง (Swing) บทบาทและความสำคัญของกีตาร์แจ๊สถูกปรับเปลี่ยนไปตามยุคสมัยถัดมาทั้งในยุคบีบอบ (Bebop) จนถึงยุคคูลแจ๊ส (Cool Jazz) ที่กีตาร์แจ๊สมีบทบาทในการเป็นเครื่องดนตรีที่มีความสำคัญในการบรรเลงทั้งการบรรเลงทำนองหลักและการดันสต จนถึงในช่วงของยุคฟิวชั่นแจ๊ส (Fusion Jazz) เนื่องจากอิทธิพลจากดนตรีประเภทต่าง ๆ ในยุคเดียวกัน เช่น ร็อก ฟังก์

R&B และความนิยมในการใช้เครื่องดนตรีประเภทซินธิไซเซอร์ (Synthesizers) กีตาร์ไฟฟ้าหรือกีตาร์ประเภทลำตัวตันจึงนิยมนำมาใช้สร้างสรรค์ดนตรีแจ๊สในยุคนี้ (กิตติภัทร ภูวปะฉิม, 2556: 3-6) จากพัฒนาการและบทบาทของกีตาร์ในดนตรีแจ๊สที่กล่าวมานั้น แสดงให้เห็นถึงบทบาท หน้าที่และความสำคัญ ของกีตาร์ในดนตรีแจ๊ส ทั้งต่างประเทศและในประเทศไทยด้วย

การจัดการเรียนการสอนการปฏิบัติกีตาร์แจ๊สในระดับอุดมศึกษาในปัจจุบันนั้น มีการจัดลำดับขั้นของเนื้อหาเรียงลำดับจากขั้นพื้นฐานไปถึงขั้นสูงที่เป็นมาตรฐานแตกต่างกันไปตามสถาบันการศึกษาแต่ละแห่งและผู้สอนแต่ละท่าน การจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทักษะคีตปฏิภาณดนตรีแจ๊สของแต่ละสถาบันนั้นมีความแตกต่างตามประสบการณ์และวิธีการสอนอาจารย์ผู้สอนแต่ละท่าน ซึ่งยังไม่มีมีการศึกษารวบรวมและนำเสนอแนวทางการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทักษะคีตปฏิภาณดนตรีแจ๊สที่มีประสิทธิภาพ และเหมาะสมกับบริบทของประเทศไทย (ณัฐวดี บริบูรณ์วิริย์, 2557: 176) ในบางพื้นที่นั้นยังมีสถาบันการศึกษาที่ยังขาดแคลนบุคลากรด้านการสอนปฏิบัติกีตาร์แจ๊สนั้น การจัดการเรียนการสอนอาจใช้วิธีการกำหนดเนื้อหาแบบกว้าง ๆ เนื่องจากความแตกต่างกันในด้านพื้นฐานการปฏิบัติกีตาร์แจ๊สของนักศึกษา โดยเฉพาะในเรื่องของการใช้คีตปฏิภาณในช่วงการปฏิบัติต้นสด (Improvisation) ส่วน

ธีรัช เลหาหิระพานิช (2560: 3) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบ และลักษณะสำคัญของการปฏิบัติต้นสดในดนตรีแจ๊สไว้ว่า การปฏิบัติต้นสด ควรเกิดจากอารมณ์และความรู้สึกของผู้บรรเลง

ดังนั้นในการปฏิบัติด้านสดของผู้บรรเลงแต่ละคนจึงมีความแตกต่างกัน แต่ในการปฏิบัติด้านสดนั้น ผู้บรรเลงจะต้องมีความรู้ความเข้าใจในทฤษฎีดนตรี และทักษะการปฏิบัติดนตรี เป็นอย่างดี เพื่อสามารถถ่ายทอดการปฏิบัติด้านสดของตนเองได้อย่างอิสระ

การที่นักศึกษามีองค์ความรู้พื้นฐานทางการปฏิบัติกีตาร์แจ๊สนั้น ทำให้นักศึกษาสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการสร้างสรรค์ผลงาน ที่เป็นประโยชน์ต่อการจัดการศึกษาดนตรีในปัจจุบันและอนาคต

จากเหตุผลและความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาในเรื่อง “การสร้างชุดการสอนปฏิบัติกีตาร์แจ๊สเพื่อพัฒนาทักษะความคิดสร้างสรรค์ในสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทย” โดยทำการสืบค้นและศึกษาองค์ความรู้จากผู้เชี่ยวชาญและเอกสารที่เกี่ยวข้องเพื่อสร้างเป็นชุดการสอนและทดลองหาประสิทธิภาพกับผู้เรียนในระดับอุดมศึกษา

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อสืบค้นองค์ความรู้เกี่ยวกับจัดการเรียนการสอนรายวิชาปฏิบัติกีตาร์แจ๊สเพื่อพัฒนาทักษะความคิดสร้างสรรค์ที่มีมาตรฐานและเหมาะสมกับการศึกษาด้านตรีในระดับอุดมศึกษา
2. เพื่อสร้างชุดการสอนการปฏิบัติกีตาร์แจ๊สเพื่อพัฒนาทักษะความคิดสร้างสรรค์ในระดับอุดมศึกษา

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตเนื้อหา ในการศึกษาครั้งนี้มีขอบเขตด้านเนื้อหาครอบคลุมด้านการจัดการเรียนการสอนการปฏิบัติกีตาร์แจ๊สในการพัฒนาทักษะความคิดสร้างสรรค์ ด้านเทคนิคการบรรเลง การจัดกิจกรรมในชั้นเรียน การวัดผลประเมินผล เท่านั้น

2. ขอบเขตพื้นที่วิจัย พื้นที่เก็บข้อมูลผู้วิจัยเลือกสืบค้นองค์ความรู้จากผู้เชี่ยวชาญด้านปฏิบัติกีตาร์แจ๊สในสถาบันการศึกษาที่เปิดสอนในสาขาวิชาหรือแขนงดนตรีแจ๊ส ได้แก่ อาจารย์ผู้สอนรายวิชาปฏิบัติกีตาร์แจ๊สในระดับอุดมศึกษา ประกอบด้วย 1. วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล 2. วิทยาลัยดนตรี มหาวิทยาลัยรังสิต 3. คณะดุริยางคศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร 4. คณะดนตรีและการแสดง มหาวิทยาลัยบูรพา และ 5. คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ทบทวนเอกสาร วรรณกรรม หนังสือ ฯลฯ ที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับการทำวิจัยครั้งนี้ โดยทำการค้นคว้าจากทั้งในห้องสมุด และในระบบออนไลน์ เพื่อนำองค์ความรู้มาออกแบบเครื่องมือในการทำวิจัย

2. ทำการออกแบบเครื่องมือที่เป็นแบบสอบถามทั้งแบบเป็นทางการและไม่เป็นทางการ จากนั้นนำเครื่องมือในการสัมภาษณ์ให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่านตรวจเพื่หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) และปรับแก้ไขให้สมบูรณ์ก่อนนำไปใช้ลงพื้นที่

เก็บข้อมูลจากอาจารย์ผู้สอนในรายวิชาปฏิบัติกิตติบัตรแฉัสตามสถาบันอุดมศึกษาที่กล่าวถึงไว้ข้างต้น

3. เมื่อทำการเก็บข้อมูลกับอาจารย์ผู้สอนในรายวิชาปฏิบัติกิตติบัตรแฉัสตามสถาบันอุดมศึกษาที่กล่าวถึงไว้ข้างต้นเสร็จสิ้น ผู้วิจัยจะนำองค์ความรู้ที่ได้จากการลงพื้นที่มาออกแบบและสร้างชุดการสอนการปฏิบัติกิตติบัตรแฉัสเบื้องต้น

4. หลังจากท่สร้างชุดการสอนเสร็จสิ้น ผู้วิจัยนำชุดการสอนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจ 3 ท่านเพื่อหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของชุดการสอน จากนั้นนำชุดการสอนที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญมาทำการแก้ไขปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

5. นำชุดการสอนที่ทำการแก้ไขจากคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญแล้ว ผู้วิจัยได้นำไปทดลองใช้กับกลุ่มนักศึกษาที่มีความสนใจในการศึกษาการปฏิบัติการต้นสด และมีความใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย โดยทำการทดลองใช้กับ นักศึกษาเอกกิตติบัตร สาขาวิชาดุริยางคศิลป์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย และ นักศึกษาเอกกิตติบัตร สาขาวิชาดนตรี คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

6. การวิเคราะห์และนำเสนอ ได้จากการลงพื้นที่เก็บข้อมูลเชิงลึกจากอาจารย์ผู้สอนการปฏิบัติกิตติบัตรในแต่ละสถาบันการศึกษา จากนั้นนำข้อมูลมาวิเคราะห์ข้อมูลในการจัดการเรียนการสอน สื่อการสอน รูปแบบกิจกรรม รวมถึงการใช้จิตวิทยาในการสอน มาบันทึกข้อมูลเป็นส่วน ๆ แล้วนำองค์ความรู้ที่ได้จาก

การสืบค้นและทบทวนวรรณกรรม เอกสาร ตำรา รวมถึงสื่อต่าง ๆ มาสังเคราะห์ข้อมูลเพื่อสร้างเป็นชุดการสอนและบันทึกผลด้วยข้อมูลเชิงพรรณนา

ผลการวิจัย

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญในการจัดการเรียนการสอนรายวิชาปฏิบัติกีตาร์แจ๊สในระดับอุดมศึกษาทั้งหมด 5 สถาบัน ได้แก่

โดยทำการสัมภาษณ์อาจารย์ที่สอนเครื่องเอกปฏิบัติกีตาร์แจ๊สจาก 1) คณะดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล 2) คณะดุริยางคศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร 3) วิทยาลัยดนตรี มหาวิทยาลัยรังสิต 4) คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา และ 5) คณะดนตรีและการแสดง มหาวิทยาลัยบูรพา โดยผู้วิจัยทำการศึกษาเอกสารและทบทวนวรรณกรรม ประกอบกับสร้างขอบเขตด้านเนื้อหา และขอบเขตของงานที่กำหนดในวิจัยเล่มนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ผู้เชี่ยวชาญทุกท่านเป็นเพศชายคิดเป็นร้อยละ 100 ด้านวุฒิการศึกษาสูงสุดผู้เชี่ยวชาญทุกท่านจบการศึกษาในระดับปริญญาโทคิดเป็นร้อยละ 100 ด้านประสบการณ์การสอนปฏิบัติกีตาร์แจ๊ส อยู่ในช่วง 20 ปี ด้านสถานการณ์จัดการเรียนการสอนผู้เชี่ยวชาญทุกท่านทำการจัดการเรียนการสอนอยู่ในสถาบันระดับอุดมศึกษาคิดเป็นร้อยละ 100

2. ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ด้านข้อมูลเบื้องต้นและพื้นฐานการปฏิบัติของผู้เรียน

ด้านข้อมูลเบื้องต้นและพื้นฐานการปฏิบัติของผู้เรียนเบื้องต้นการเข้าสมัครสอบคัดเลือกเข้าศึกษาในสถาบันระดับอุดมศึกษาด้านดนตรีนั้น นักเรียนจะต้องจบการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 6 ในแต่ละสถานศึกษานั้นมีการคัดเลือกที่สามารถแบ่งออกได้ 2 แบบ คือ การรับสมัครเข้าศึกษาของทางมหาวิทยาลัยและการรับสมัครสอบคัดเลือกเข้าคณะหรือวิทยาลัยโดยตรง พื้นฐานของผู้เข้าเรียนนั้นสถานศึกษาที่อยู่ในเขตกรุงเทพและปริมณฑล ได้แก่ มหาวิทยาลัยรังสิต มหาวิทยาลัยศิลปากร และมหาวิทยาลัยมหิดล จะมีจำนวนผู้สนใจเข้าศึกษาต่อด้านดนตรีแจ๊สจำนวนมากกว่ามหาวิทยาลัยที่อยู่นอกเขตกรุงเทพและปริมณฑล ส่วนมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา และมหาวิทยาลัยบูรพา นั้นส่วนใหญ่เป็นผู้เรียนที่มีความสนใจด้านดนตรีสมัยนิยมเลือกเข้าศึกษาต่อดังนั้นการจัดเนื้อด้านการปฏิบัติก็ควรแจ๊สต้องมีปรับให้เข้ากับบริบทของผู้เรียนด้วย

ด้านพื้นฐานของผู้เรียนมหาวิทยาลัยที่อยู่ในเขตกรุงเทพและปริมณฑล นั้นจะสามารถใช้เนื้อด้านการปฏิบัติดนตรีแจ๊สได้ตั้งแต่ขั้นพื้นฐานจนถึงขั้นสูง ส่วนมหาวิทยาลัยที่อยู่นอกเขตกรุงเทพและปริมณฑลผู้เรียนจะมีความสามารถในการปฏิบัติเครื่องเอกกีตาร์ในด้านดนตรีสมัยนิยมเป็นส่วนใหญ่ กล่าวได้ว่ามีความแตกต่างกันในเรื่องของความสนใจในดนตรีต่างชนิดกัน ดังนั้นผู้สอนควรมีการปรับเนื้อหาให้เหมาะสมกับผู้เรียนด้านจำนวนนักศึกษาที่มีความใกล้เคียงกันคือจำนวน 15-20 ต่อปี

ในส่วนที่ต่างกันคือการจัดอาจารย์ผู้สอน บางแห่งที่มีอาจารย์ผู้สอนเพียงพอทำให้สามารถจัดการเรียนการสอนปฏิบัติแบบเดี่ยวได้ ส่วนในสถานศึกษาที่มีอาจารย์จำกัด ผู้สอนต้องใช้วิธีการปรับผสมผสานระหว่างการสอนปฏิบัติแบบเดียวกับแบบกลุ่ม

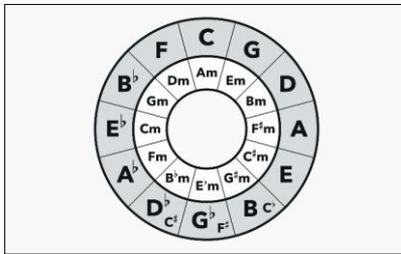
ด้านเนื้อหาในการจัดการเรียนการสอน ในส่วนของสถานศึกษาที่มีผู้เรียนให้ความสนใจด้านการปฏิบัติกีตาร์แจ๊สนั้น สามารถจัดเนื้อหาได้จากขั้นพื้นฐานไปจนถึงเนื้อหาที่การปฏิบัติที่มีความซับซ้อนขั้นสูงได้ ส่วนในสถานศึกษาที่ผู้เรียนนั้นมีความสนใจในดนตรีสมัยนิยมและดนตรีเชิงพาณิชย์นั้น ในบริบทของการประกอบอาชีพ ผู้สอนต้องปรับให้การปฏิบัติกีตาร์แจ๊สนั้นสามารถผสมผสาน หรือพัฒนาพร้อมกับทักษะการปฏิบัติดนตรีชนิดอื่น ๆ ได้

3. ขอบเขตของเนื้อหาและทฤษฎีที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนปฏิบัติกีตาร์แจ๊สเพื่อพัฒนาทักษะความคิดสร้างสรรค์

3.1 การปฏิบัติจังหวะสวิง (Swing Feel)

เนื้อหาเรื่องการปฏิบัติจังหวะสวิงควรออกแบบให้ผู้เรียนเข้าใจลักษณะของจังหวะสวิงรวมถึงจังหวะย่อยที่ซ่อนอยู่ของโน้ต 3 พยางค์ ควรมีการฝึกปฏิบัติผสมผสานกับการฟังจากบทเพลงแจ๊ส ที่มีความเป็นจังหวะสวิงที่ไม่ซับซ้อน การฝึกปฏิบัติให้เริ่มต้นจากการฝึกโดยใช้โน้ตตัวดำ ในเครื่องหมายกำหนดจังหวะ (Time signature) 4/4 หลังจากนั้นเมื่อผู้เรียนมีความคุ้นเคยกับจังหวะสวิงบนโน้ตตัวดำแล้วจึงค่อยปรับเนื้อหาโดยการใช้โน้ตเข้บ็ต 1 ชั้นในการฝึกปฏิบัติแทนโน้ตตัวดำ

การสร้างแบบฝึกหัดหรือการออกแบบบทเรียนในการฝึกปฏิบัติจังหวะสวิงนั้น ควรมีการนำแนวทำนองที่มีความเป็นดนตรีแจ๊สที่ไม่ซับซ้อนมาออกแบบ เช่น การนำแนวทำนองเบสขั้นพื้นฐาน การนำบันไดเสียงเมเจอร์ที่ไม่ซับซ้อนเช่น บันไดเสียง C เมเจอร์ การนำขั้นคู่ 4-5 เพอร์เฟกมาใช้ในการสร้างความคุ้นเคยกับโน้ตบนคอกีตาร์ และความสัมพันธ์ของโน้ตในบันไดเสียงนั้น ๆ

ภาพที่ 1 วงจรคู่ 5 และวงจรคู่ 4

ที่มา: Berklee Online, 2023

สิ่งที่เป็นหลักสำคัญในการฝึกปฏิบัติจังหวะสวิงจะต้องมีความเที่ยงตรงของความเร็วในการฝึก ควรฝึกซ้อมประกอบกับเครื่องกำหนดจังหวะอยู่เสมอเพื่อสร้างความเคยชินกับความเร็วในการบรรเลง การฝึกซ้อมกับเครื่องกำหนดจังหวะนั้นควรให้ผู้เรียนฝึกเน้นที่จังหวะที่ 2 และ 4 ตัวอย่างเช่น การเปิดเครื่องกำหนดจังหวะที่ความเร็ว 100 bpm แล้วให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติและเน้นที่จังหวะ 2 และ 4 หากผู้เรียนมีความคุ้นเคยกับจังหวะและความเร็วแล้วอาจใช้วิธีการปรับเครื่องกำหนดจังหวะอยู่ที่ 50 bpm แต่ให้มีเสียงกำหนดความเร็วเฉพาะจังหวะที่ 2 และ 4 หรือเรียกว่าการนับ 2-4 (Count 2-4)

3.2 การปฏิบัติ 12 บาร์บลูส์ (12 Bars Blues)

เนื้อหาเรื่องของการปฏิบัติ 12 บาร์บลูส์ การจัดการเรียนการสอนในเนื้อหา 12 บาร์บลูส์ ควรเริ่มจากการให้ผู้เรียนทำความเข้าใจกับทางเดินคอร์ดแบบ 12 บาร์บลูส์ ควรให้ความรู้เกี่ยวกับทางเดินคอร์ดแบบบลูส์ดั้งเดิมและแบบบลูแจ๊สอาจมีแบบฝึกหัดเพิ่มเติมจาก 12 บาร์บลูส์แบบดั้งเดิม การจับคอร์ดควรใช้รูปแบบที่ผู้เรียนเข้าใจและสามารถปฏิบัติได้แล้ว จากนั้นจึงเพิ่มเรื่องการออกแบบรูปการจับคอร์ด เช่น การจับเฉพาะโน้ต 1 3 5 และ b7 โดยที่แบบฝึกหัดยังคงควรเน้นไปที่การเน้นจังหวะที่ 2 และ 4 อยู่เสมอ

ภาพที่ 2 ทางเดินคอร์ด 12 บาร์บลูส์แบบดั้งเดิม

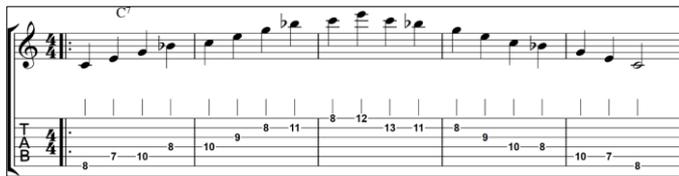
ที่มา: ผู้วิจัย

การบรรเลงคอร์ดเริ่มจากอัตราส่วนโน้ตตัวดำก่อน จากนั้นจึงพัฒนาเป็นแบบชาร์ลสตัน และควรให้ผู้เรียนฝึกเพิ่มทางเดินคอร์ดแบบ ii-V-I แทรกเข้าไปในฟอร์มเพลงบลูส์ด้วย นอกจากการฝึกคอร์ดแล้ว การสร้างแนวทำนองเบสขึ้นพื้นฐานในฟอร์มเพลง 12 บาร์บลูส์นั้นมีความสำคัญและทำให้

ผู้เรียนเข้าใจทั้งรูปแบบสวิงและฟอรั่มเพลง 12 บาร์บลูส์ รวมไปถึง การตีความบทเพลงให้เข้าใจลักษณะการถามการตอบในฟอรั่ม เพลงบลูส์ การฝึกเปลี่ยนบันไดเสียงในบทเพลงไม่ควรเกิน 2-3 บันไดเสียง เช่น บันไดเสียง C F และ Bb

จากนั้นให้ทำในลักษณะเดียวกันกับคอร์ดอื่น ๆ ที่อยู่ในบทเพลงทุกคอร์ด การฝึกปฏิบัติควรเริ่มจากอัตราของตัวโน้ตที่มีความยากเสียก่อน เมื่อผู้เรียนมีความคุ้นเคยจากการเริ่มที่ตัว Root ของคอร์ดแล้วสามารถเน้นความสำคัญไปที่ไกดโทน โน้ตตัว 3 rd และตัว 7 th การฝึกปฏิบัติควรฝึกในบริเวณที่มีการใช้จริงเช่น บริเวณช่องที่ 7-13 ของฟิงเกอร์บอร์ดกีตาร์ หลังจากนั้นก็ควรที่จะสามารถปฏิบัติได้ในตำแหน่งอื่น ๆ เช่นเดียวกัน

ภาพที่ 5 คอร์ดโทนของ C7 บนฟิงเกอร์บอร์ดกีตาร์

ที่มา: ผู้วิจัย

เมื่อฝึกปฏิบัติได้คุ้นชินแล้วผู้เรียนสามารถนำไปเปรียบเทียบกับตัวอย่างในแนวทำนองของบทเพลงประเภทบลูส์ และบลูส์แจ๊สได้ การนำเอาตัวอย่างการแสดงต้นสด (Improvisation) จากนักกีตาร์แจ๊ส ในอดีตมาเปรียบเทียบกับวิเคราะห์กับการฝึกคอร์ดโทนนั้น สามารถทำให้เข้าใจรูปแบบภาษาของดนตรีแจ๊สได้ดี

การฝึกปฏิบัติคอร์ดโทนนั้นผู้เชี่ยวชาญเน้นไปทางการทำความเข้าใจโครงสร้างเสียก่อน จากนั้นสิ่งที่สำคัญกว่าคือการทำผู้เรียนนั้นต้องสามารถปฏิบัติออกมาได้สิ่งที่เป็นผลพลอยได้จากการฝึกเรื่องคอร์ดโทนคือการทำผู้บรรเลงสามารถฟังการเคลื่อนที่

ของคอร์ดได้โดยที่ไม่ได้มีการบรรเลงคอร์ดหรือทำดนตรีประกอบจากเพื่อนร่วมชั้นหรือผู้สอน

3.4 การใช้คีตปฏิภาณเบื้องต้น

ในการฝึกการใช้คีตปฏิภาณเบื้องต้น คือการนำเอาเนื้อหาและการปฏิบัติในบทต่าง ๆ ที่กล่าวมาข้างต้นมาออกแบบการปฏิบัติต้นสด (Improvisation) บนทางเดินคอร์ดที่เปรียบเสมือนกรอบของบทเพลงที่วางไว้ นอกจากการนำเนื้อหาในบทที่ผ่านมามาใช้งานจริงแล้ว ผู้เรียนและผู้ปฏิบัติจะต้องมีการเรียนจากภาษาของดนตรีแจ๊สจริง การเล่นตามบทเพลงที่เหมาะสมกับการศึกษา การฝึกให้นิ้วของผู้เล่นมีความชำนาญในการเคลื่อนที่ และได้รับประสบการณ์จากการฟังดนตรีแจ๊สแบบพิจารณาและตั้งใจ

ภาพที่ 6 การนำองค์ประกอบต่าง ๆ มาใช้ในการปฏิบัติต้นสด

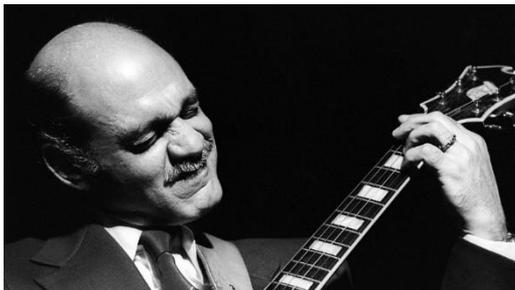
ที่มา: ผู้วิจัย

ด้านองค์ประกอบที่สำคัญ จังหวะสวิง ทางเดินคอร์ด คอร์ดโทน บันไดเสียงเพนตาโทนิคแบบเมเจอร์และไมเนอร์ บันไดเสียงบลูส์ จากข้างต้นที่กล่าวมายังมีการฟังเพลง ถอด

บทเรียนจากบทเพลงที่ฟังแล้วปฏิบัติตาม การฝึกใช้รูปประโยคของแนวทำนองที่ใช้จริงของนักกีตาร์แจ๊ส การปฏิบัติต้นสด คือการนำประสบการณ์ในการฝึกปฏิบัติทั้งหมดมาใช้งานจริง

3.5 การปฏิบัติเพลงบลูส์แจ๊ส

การการปฏิบัติเพลงบลูส์แจ๊ส ผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่มีความเห็นเกี่ยวกับการเลือกบทเพลงที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน ไม่ควรมีความซับซ้อนมาก ควรเริ่มจากคีย์ C F และ Bb ควรเป็นเพลงที่อยู่ในฟอร์มเพลงแบบ 12 บาร์บลูส์ หรือมีการเพิ่มทางเดินคอร์ดแบบ ii-V-I เพื่อให้บทเพลงมีสีสันเพิ่มมากขึ้นและทางเดินคอร์ดแบบ ii-V-I เป็นองค์ประกอบหนึ่งในที่สำคัญในดนตรีแจ๊ส บทเพลงประเภทบลูส์ก็สามารถใช้ได้เช่น ผลงานของ BB King หรือถ้าเป็นมือกีตาร์แจ๊สที่ควรศึกษาได้แก่ Grants Green , Freddie Green, Wes Montgomery , Kenny Burrell, Barney Kessel ,Joe Pass

ภาพที่ 7 รูปภาพ Joe Pass

ที่มา: Zimmerman, 2019

4. กระบวนการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้เกิดการเรียนรู้และพัฒนาด้านความคิดสร้างสรรค์ในการปฏิบัติต้นสด

4.1 เทคนิคที่ใช้ในการสอน

เทคนิคที่ใช้ในการสอนจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญพบว่า เทคนิคในการจัดการเรียนการสอนเรื่องทักษะการปฏิบัติต้นสดนั้น ผู้สอนเน้นการให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติจริง โดยการสอนผู้สอนใช้วิธีการอธิบายประกอบการสาธิตเป็นตัวอย่างให้ผู้เรียนปฏิบัติตามในด้านของทฤษฎีที่ผู้สอนควรมีความรู้นั้น ผู้เรียนจะต้องอาศัยการฝึกซ้อมส่วนตัวเช่น คอร์ดโทน โกดโทน โครมาติกแอฟโพรช บันไดเสียง ต่าง ๆ ส่วนในเรื่องการแกะเพลง หรือปฏิบัติตามเพลงผู้สอนจะให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติจากบทเพลงจริงของนักกีตาร์ เพื่อฟังแนวทำนองที่ใช้ในการปฏิบัติต้นสดจริงที่อยู่ในดนตรีแจ๊ส ผู้สอนทุกท่านให้ความสำคัญกับการเลียนแบบจากเพลงจริง ให้ผู้เรียนเลือกใช้แนวทำนองที่ตนคุ้นชินเริ่มจากทำนองสั้น ๆ แต่เน้นใช้งานเป็นประจำเพื่อให้นิ้วมือทั้งสองของผู้เรียนจดจำและสามารถปฏิบัติได้คล่องแคล่ว

4.2 เกณฑ์ที่ใช้ในการวัดผลและประเมินผลปฏิบัติเรื่อง การแสดงความคิดสร้างสรรค์ในการปฏิบัติต้นสด

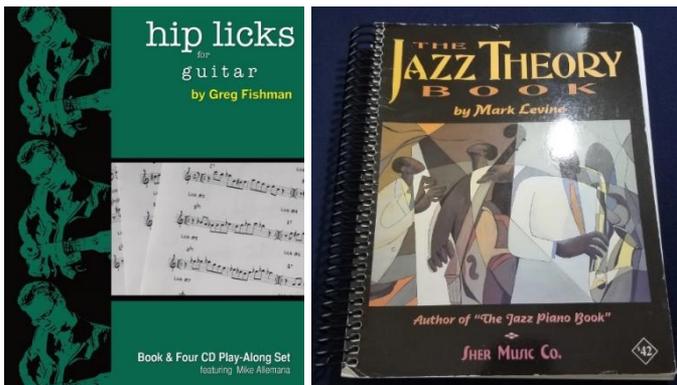
เกณฑ์ที่ใช้ในการวัดผลและประเมินผลผลการปฏิบัติการแสดงความคิดสร้างสรรค์ในการปฏิบัติต้นสด จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญในเรื่องเกณฑ์การวัดผลและประเมินผลด้านทักษะความคิดสร้างสรรค์ในการปฏิบัติต้นสดนั้นการวัดผลควรมีการวัดผลอย่างสม่ำเสมอ เช่น ทุกสัปดาห์หรือทุกบทเรียนหลังจากการจัดการเรียนการสอนเสร็จสิ้นในบทนั้น ๆ การประเมินผลควร

ประเมินตามพัฒนาการของผู้เรียนด้วย เนื่องจากพื้นฐานของผู้เรียนที่มีไม่เท่ากัน ดังนั้น การประเมินจากพัฒนาการของผู้เรียนก็เป็นข้อควรปฏิบัติ เนื้อหาในการวัดผลประเมินผลเชิงลึกสามารถสรุปได้เป็นข้อ ๆ ได้แก่ (1). จังหวะสวิตซ์ที่มีความถูกต้องและตรงตามจังหวะ และ (2). องค์ประกอบในการปฏิบัติต้นสดที่ถูกต้องตามคอร์ดละทางเดินของคอร์ดในบทเพลง อาทิ คอร์ดโทน บันได เสียงชนิดต่าง ๆ รูปประโยคแนวทำนองแบบแจ๊ส (Licks) หรือ แจ๊สไลน์ (Jazz line) 3. ภาพรวมเรื่องความไพเราะ ความกลมกลืนของดนตรี และความเป็นธรรมชาติในการบรรเลง

4.3 สื่อที่ใช้ในการจัดการเรียนสอน

สื่อที่ใช้ในการจัดการเรียนสอน จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 4 ท่าน สามารถสรุปเรื่องการใช้อุปกรณ์การสอนได้เป็นกลุ่มดังนี้ 1. เอกสารที่ใช้โดยส่วนใหญ่ผู้เชี่ยวชาญเลือกใช้ออกสารจากต่างประเทศ เอกสารจำพวกไฟล์ดิจิทัลที่สามารถเก็บและแบ่งหมวดหมู่ได้สะดวกตามหัวข้อที่ใช้จัดการเรียนการสอนในแต่ละเรื่อง 2. อุปกรณ์ประกอบการจัดการเรียนการสอน อาทิ กีตาร์ ที่ผู้เรียนควรมีเป็นของตนเอง ตู้แอมป์ เครื่องกำกับจังหวะ เครื่องเสียงสแตนด์ตระดาศเพื่อเขียนอธิบาย

3. สื่อจากแหล่งออนไลน์ เช่นบทเพลง วิดีโอคอนเสิร์ต หรือการแสดงสดอื่น ๆ ของมือกีตาร์ที่ควรศึกษา รวมไปถึงเครื่องมืออื่น ๆ ที่มีการรวมวงในการบรรเลงดนตรีแจ๊ส

ภาพที่ 8 เอกสารประกอบการสอน

ที่มา: ผู้วิจัยพบร คัมซัยสกุล, 2565

5. กระบวนการสร้างและผลการสร้างชุดการสอน รายวิชาปฏิบัติกีตาร์แจ๊สเพื่อพัฒนาทักษะความคิดสร้างสรรค์

จากผลการสัมภาษณ์การจัดการเรียนการสอนปฏิบัติกีตาร์แจ๊สในเรื่องของการพัฒนาทักษะความคิดสร้างสรรค์ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งเน้นเนื้อหาในด้านการจัดการเรียนการสอนเรื่องการปฏิบัติต้นสดเป็นหลัก โดยวิธีการและลำดับขั้นตอนในการสร้างชุดการสอนนี้ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องและดำเนินการกำหนดหัวข้อในการสัมภาษณ์ในด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง หลังจากการตรวจเครื่องมือที่ใช้ในการสัมภาษณ์จากผู้เชี่ยวชาญเสร็จแล้วนั้น ผู้วิจัยได้ทำการแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญแล้วดำเนินการนัดหมายผู้เชี่ยวชาญอีก 5 ท่านในการสัมภาษณ์เพื่อนำองค์ความรู้และข้อมูลมาสร้างเป็นชุดการสอนปฏิบัติกีตาร์แจ๊สเพื่อพัฒนาทักษะความคิดสร้างสรรค์ในการปฏิบัติต้นสด

ตารางที่ 1 ตารางข้อมูลการหาค่าดัชนีความสอดคล้องจากผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน

ส่วนที่ 1 เรื่องความเหมาะสมและตรงตามวัตถุประสงค์ของ "คู่มือการใช้ชุดการสอนปฏิบัติกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะการสร้างสรรค์ในการปฏิบัติตน"	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			IOC	แปลผล
	ผู้เชี่ยวชาญ 1	ผู้เชี่ยวชาญ 2	ผู้เชี่ยวชาญ 3		
1. ปริมาณจำนวนครั้งในการจัดการเรียนการสอน	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
2. ครึ่งต่อสัปดาห์ ครึ่งละ 1 ชั่วโมง					
2. การจัดลำดับเนื้อหาในชุดการสอน	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
3. แบบทดสอบก่อน-หลังเรียนในแต่ละบท	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
4. แบบทดสอบก่อน-หลังการใช้ชุดการสอน	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
5. การกำหนดหมายเหตุในหัวข้อต่าง ๆ	+1	+1	0	0.67	ใช้ได้
ส่วนที่ 2 เรื่องความเหมาะสมและตรงตามวัตถุประสงค์ของเนื้อหาในบทเรียนทั้ง 5 บท	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			IOC	แปลผล
	ผู้เชี่ยวชาญ 1	ผู้เชี่ยวชาญ 2	ผู้เชี่ยวชาญ 3		
บทที่ 1 การปฏิบัติจังหวัดสระบุรี					
- เนื้อหาและองค์ความรู้	+1	0	+1	0.67	ใช้ได้
- ตัวอย่างและแบบฝึกหัด	+1	0	+1	0.67	ใช้ได้
- แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
บทที่ 2 การปฏิบัติ 12 บาร์บลูส์					
- เนื้อหาและองค์ความรู้	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
- ตัวอย่างและแบบฝึกหัด	+1	0	+1	0.67	ใช้ได้
- แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
บทที่ 3 คอร์รัโทน					
- เนื้อหาและองค์ความรู้	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
- ตัวอย่างและแบบฝึกหัด	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
- แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
บทที่ 4 การใช้คีตปฏิภาณเบื้องต้น					
- เนื้อหาและองค์ความรู้	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
- ตัวอย่างและแบบฝึกหัด	+1	0	+1	0.67	ใช้ได้
- แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
บทที่ 5 การปฏิบัติเพลงบลูส์แจ๊ส					
- เนื้อหาและองค์ความรู้	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
- ตัวอย่างและแบบฝึกหัด	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
- แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
ส่วนที่ 3 เรื่องความเหมาะสมและตรงตามวัตถุประสงค์ของแบบทดสอบก่อนและหลังการใช้ชุดการสอน	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			IOC	แปลผล
	ผู้เชี่ยวชาญ 1	ผู้เชี่ยวชาญ 2	ผู้เชี่ยวชาญ 3		

1. จำนวนเพลงที่ใช้ในการทดสอบ	+1	0	0	0.33	ใช้ ไม่ได้
2. มาตรฐานความเหมาะสมของบทเพลงที่ใช้ในการทดสอบ	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
3. เกณฑ์การให้คะแนนในการทดสอบ	+1	+1	+1	1	ใช้ได้

สรุปผลในส่วนที่ 1 ผู้เชี่ยวชาญแนะนำให้มีการปรับแก้การใช้ภาษาไทยสลับกับภาษาอังกฤษ และคำศัพท์เฉพาะทางการปฏิบัติก็ตาร์ และตรวจสอบการใช้คำถูกคำผิด

สรุปผลในส่วนที่ 2 ผู้เชี่ยวชาญมีข้อเสนอแนะให้แก้ไขในบทที่ 1 เรื่องการปฏิบัติจังหวะสวิง ในส่วนของการยกตัวอย่างประกอบกับรูปภาพของเนื้อหาในแต่ละบทให้มีความสามารถทำความเข้าใจได้สะดวกขึ้น บทที่ 2 การปฏิบัติ 12 บาร์บลูส์ ในการยกตัวอย่างสังคีตลักษณ์ 12 บาร์บลูส์ในบทที่ 2 ควรมีการต่อยอดไปถึงฟอร์มเพลงแบบบลูส์แจ๊สด้วย บทที่ 3 คอร์ดโทน เพิ่มการอธิบายการฝึกปฏิบัติให้โน้ตตัว Root อยู่ในสายที่ 5 และ 6 ของก็ตาร์ บทที่ 4 การใช้คีตปฏิภาณเบื้องต้น ควรมีการเพิ่มเนื้อหาของการเกี่ยวกับการใช้โน้ตโครมาติกเคลื่อนที่เข้าหาโน้ตเป้าหมาย (Chromatic Approach) ให้มีการฝึกปฏิบัติการสร้างการเชื่อมกับโกดโทนแล้วนำไปสู่การสร้างแนวทำนอง บทที่ 5 การปฏิบัติบทเพลงบลูแจ๊ส ควรมีการอธิบายเกี่ยวกับโครงสร้างของทำนองเพลงประเภทบลูส์แจ๊สรวมไปถึงการอธิบายเกี่ยวกับฟอร์มเพลงที่ใช้ในการเรียนในบทนี้ ในส่วนของภาพรวม ตรวจสอบการใช้คำถูก-ผิด แนะนำเรื่องการใช้ภาษาซ้ำที่มีความหมายเดียวกันเช่น โขโล่ อิมโพรวีส์ คีตปฏิภาณ เป็นต้น ภาพตัวอย่างประกอบควรวาง

ตำแหน่งของห้องให้สามารถทำความเข้าใจได้ง่ายเช่น ทางเดิน
คอร์ด 12 บาร์บลูส์ ควรปรับให้เป็นมีจำนวน 4 ห้องต่อ 1 บรรทัด
สรุปผลในส่วนที่ 3 ผู้เชี่ยวชาญมีข้อเสนอแนะ ให้เพิ่ม
แบบทดสอบแบบอื่น ๆ เข้าไปในการทำการทดสอบในแต่ละบท
เช่น การทดสอบการแกะเพลงหรือการ Transcription ควบคู่ไป
ด้วยเพื่อเป็นการสร้างความคุ้นเคยกับดนตรีแจ๊สและการเรียนรู้
จากการฟัง จำนวนเพลงในการใช้ในแบบทดสอบมีจำนวนมาก
เกินไป ควรให้เหลือเพียง 2 กุญแจเสียง คือ F บลูส์ และ Bb บลูส์
ซึ่งสามารถพบได้เสมอในดนตรีแจ๊ส

ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลนำมาสร้างเป็นชุดการสอน
คือ “ชุดการสอนปฏิบัติกีตาร์แจ๊สเพื่อพัฒนาทักษะความคิด
สร้างสรรค์” โดยสามารถกำหนดเนื้อหาในการจัดการเรียนการ
สอนได้ 5 บท ได้แก่ 1. การปฏิบัติจังหวะสวิง 2. การปฏิบัติ 12
บาร์บลูส์ 3. คอร์ดโทน 4. การใช้คีตปฏิภาณเบื้องต้น และ 5. การ
ปฏิบัติบรรเลงบทเพลงแจ๊ส โดยในแต่ละบทมีแบบทดสอบทั้งก่อน
เรียนและหลังเรียน และมีแบบทดสอบก่อนและหลังการใช้ชุดการ
สอนรวมอยู่ด้วย และได้ให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่านทำการตรวจสอบชุด
การสอนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

ภาพที่ 9 หน้าปกของชุดการสอนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น
ที่มา: ผู้วิจัย

โดยในชุดการสอนปฏิบัติกีตาร์แจ๊สเพื่อพัฒนาทักษะความคิดสร้างสรรค์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีรายละเอียดในการจัดการเรียนการสอนตามตารางดังนี้

ตารางที่ 2 คู่มือการใช้ชุดการสอนสอนปฏิบัติกีตาร์แจ๊สเพื่อพัฒนาทักษะความคิดสร้างสรรค์

ครั้งที่	รายละเอียดการเรียนการสอน
1-2	<ol style="list-style-type: none"> 1. ทดสอบก่อนการใช้ชุดการสอน 2. ทำแบบทดสอบก่อนเรียนบทที่ 1 3. อธิบายการใช้ชุดการสอนกับผู้เรียน ข้อตกลง และคำแนะนำที่เกี่ยวข้องกับการเรียน 4. ทดสอบก่อนเรียนบทที่ 1 โดยการใช้แบบทดสอบก่อนเรียนบทที่ 1 เรื่องการปฏิบัติจังหวะสวิง 5. อธิบายเนื้อหาบทที่ 1 เรื่อง การปฏิบัติจังหวะสวิง เริ่มต้นบทนำ องค์ความรู้เดิมของผู้เรียน ลักษณะของดนตรีแจ๊สและความรู้ทั่วไปในการฟังและฝึก

	ปฏิบัติ การจัดการเรียนการสอนใช้วิธีการสาธิตประกอบกับการอธิบายและให้ผู้เรียนปฏิบัติตามตัวอย่างและแบบฝึกหัดในบทเรียน
3-4	1. ทดสอบวัดผลหลังเรียนบทที่ 1 โดยการใช้แบบทดสอบหลังเรียนบทที่ 1 เรื่อง การปฏิบัติจังหวะสวิง 2. ทดสอบวัดผลก่อนเรียนบทที่ 2 โดยการใช้แบบทดสอบก่อนเรียนบทที่ 2 เรื่อง การปฏิบัติ 12 บาร์บลูส์ 3. อธิบายเนื้อหาบทที่ 2 เรื่อง การปฏิบัติ 12 บาร์บลูส์ การจัดการเรียนการสอนใช้วิธีการสาธิตประกอบกับการอธิบายและให้ผู้เรียนปฏิบัติตามตัวอย่างและแบบฝึกหัดในบทเรียน
5-6	1. ทดสอบวัดผลหลังเรียนบทที่ 2 โดยการใช้แบบทดสอบหลังเรียนบทที่ 2 เรื่อง การปฏิบัติ 12 บาร์บลูส์ 2. ทดสอบวัดผลก่อนเรียนบทที่ 3 โดยการใช้แบบทดสอบก่อนเรียนบทที่ 3 เรื่อง คอร์ดโทน 3. อธิบายเนื้อหาบทที่ 3 เรื่อง คอร์ดโทน การจัดการเรียนการสอนใช้วิธีการสาธิตประกอบกับการอธิบายและให้ผู้เรียนปฏิบัติตามตัวอย่างและแบบฝึกหัดในบทเรียน
7-8	อธิบายเนื้อหาบทที่ 3 เรื่อง คอร์ดโทน (ต่อจากครั้งที่ 3) การจัดการเรียนการสอนใช้วิธีการสาธิตประกอบกับการอธิบายและให้ผู้เรียนปฏิบัติตามตัวอย่างและแบบฝึกหัดในบทเรียน
9-10	1. ทดสอบวัดผลหลังเรียนบทที่ 3 โดยการใช้แบบทดสอบหลังเรียนบทที่ 3 เรื่อง คอร์ดโทน 2. ทดสอบวัดผลก่อนเรียนบทที่ 4 โดยการใช้แบบทดสอบก่อนเรียนบทที่ 4 เรื่อง การปฏิบัติคันสัด เบื้องต้น 3. อธิบายเนื้อหาบทที่ 4 เรื่อง การปฏิบัติคันสัดเบื้องต้น การจัดการเรียนการสอนใช้วิธีการสาธิตประกอบกับการอธิบายและให้ผู้เรียนปฏิบัติตามตัวอย่างและแบบฝึกหัดในบทเรียน
11-12	อธิบายเนื้อหาบทที่ 4 เรื่อง การใช้การปฏิบัติคันสัดเบื้องต้น (ต่อจากครั้งที่ 4) การจัดการเรียนการสอนใช้วิธีการสาธิตประกอบกับการอธิบายและให้ผู้เรียนปฏิบัติตามตัวอย่างและแบบฝึกหัดในบทเรียน
13-14	1. ทดสอบวัดผลหลังเรียนบทที่ 4 โดยการใช้แบบทดสอบหลังเรียนบทที่ 4 เรื่อง การใช้การปฏิบัติคันสัด เบื้องต้น

	<p>2. ทดสอบวัดผลก่อนเรียนบทที่ 5 โดยการใช้แบบทดสอบก่อนเรียนบทที่ 5 เรื่อง การปฏิบัติเพลงบลูส์แจ๊ส</p> <p>3. อธิบายเนื้อหาบทที่ 5 เรื่อง การปฏิบัติเพลงบลูส์แจ๊ส การจัดการเรียนการสอนใช้วิธีการสาธิตประกอบกับการอธิบายและให้ผู้เรียนปฏิบัติตามตัวอย่างและแบบฝึกหัดในบทเรียน</p>
15-16	<p>อธิบายเนื้อหาบทที่ 5 เรื่อง การปฏิบัติเพลงบลูส์แจ๊ส (ต่อจากครั้งที่ 5) การจัดการเรียนการสอนใช้วิธีการสาธิตประกอบกับการอธิบายและให้ผู้เรียนปฏิบัติตามตัวอย่างและแบบฝึกหัดในบทเรียน</p>
17	<p>1. ทดสอบหลังเรียนบทที่ 5 โดยการใช้แบบทดสอบหลังเรียนบทที่ 5 เรื่อง การปฏิบัติเพลงบลูส์แจ๊ส</p> <p>2. ทดสอบวัดผลและประเมินผลหลังการใช้ชุดการสอน Post-test</p>
<p>หมายเหตุ</p> <p>1. ผู้เรียนต้องมีพื้นฐานการอ่านโน้ตเบื้องต้น มีพื้นฐานการปฏิบัติกีตาร์ขั้นพื้นฐาน ได้แก่ ทราบตำแหน่งโน้ตบนฟิงเกอร์บอร์ดกีตาร์</p> <p>2. ผู้เรียนต้องมีกีตาร์เป็นของตนเองเพื่อเรียนเนื้อหาในชุดการสอนและฝึกซ้อมส่วนตัว</p> <p>3. ระยะเวลาในการจัดการเรียนการสอนคือ สัปดาห์ละ 2 ครั้ง ครั้งละ 2 ชั่วโมง และวัดผลประเมินผลในครั้งที่ 17</p> <p>4. ผู้เรียนสามารถเพิ่มตัวอย่าง ต่าง ๆ จากสื่ออินเทอร์เน็ต บทเพลงที่ควรศึกษา และคลิปวิดีโอการสาธิตเพิ่มเติม</p>	

6. อภิปรายผล

การจัดการเรียนการสอนปฏิบัติกีตาร์แจ๊ส

ในการศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาองค์ความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนปฏิบัติกีตาร์แจ๊สในแนวทางของการพัฒนาทักษะทางด้านความคิดสร้างสรรค์ในด้านของการใช้การปฏิบัติต้นสด (Improvisation) ซึ่งเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในดนตรีแจ๊ส ซึ่งสอดคล้องกับ ธีรัช เล่าหิวัระพานิช (2562) การอิมโพรไวส์ เป็นองค์ประกอบของดนตรีแจ๊สที่ถือว่าสำคัญที่สุด นักดนตรีและนักวิชาการต่างก็ให้นิยามความหมายของการอิมโพรไวส์สำหรับ

ดนตรีแจ๊สไว้หลากหลาย โดยสรุปได้ว่า การอิมโพรไวส์ คือ การปฏิบัติ
ขั้นสุด การประพันธ์ทำนองขึ้นอย่างฉับพลัน โดยไม่มีกรตระเตรียม
ล่วงหน้า เป็นการบรรเลงที่แสดงออกถึงอารมณ์ความรู้สึกและ
ความสามารถเฉพาะตัวของแต่ละบุคคล การอิมโพรไวส์สำหรับ
ดนตรีแจ๊สมีหลายวิธี แต่ละวิธีต่างก็มีข้อดีแตกต่างกันไป ไม่มี
รูปแบบและวิธีการบรรเลงที่ตายตัว ขึ้นอยู่กับอุปนิสัย ความชอบ
และความถนัดของแต่ละบุคคล อย่างไรก็ตาม แม้จะมีวิธีการ
มากมาย แต่ทุกวิธีต่างก็มีพื้นฐานที่เหมือนกัน คือ ผู้ที่สนใจใน
การอิมโพรไวส์ควรมีความชำนาญทางด้านการปฏิบัติเครื่องดนตรี
มีสไตล์ทักษะที่ดี ประกอบกับมีความรู้ทางด้านทฤษฎีดนตรีเพื่อให้
สามารถสร้างทำนองได้อย่างไพเราะไม่ผิดเพี้ยน มีความคิด
สร้างสรรค์ในการอิมโพรไวส์ ไม่ยึดติดกับวิธีบรรเลงแบบเก่า และ
มีความกล้าทดลองหาวิธีการบรรเลงรูปแบบใหม่ ๆ อยู่เสมอ
ซึ่งสอดคล้องกับ Haerle (1980) กล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่าง
ทฤษฎีดนตรีเบื้องต้นกับการฝึกปฏิบัติดนตรีแจ๊สไว้ดังนี้ ภาษาของ
ดนตรีแจ๊สมีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะ การที่นักดนตรีแจ๊สนั้นจะ
สามารถแสดงออกถึงความเป็นเอกลักษณ์ของตนเองได้นั้น จะต้อง
มีความเข้าใจทางด้านไวยากรณ์ คำศัพท์ และโครงสร้างของดนตรี
แจ๊ส นั่นหมายถึงการที่นักดนตรีแจ๊สจะต้องมีความเข้าใจใน
โครงสร้างของคอร์ดและบันไดเสียง และพร้อมที่จะนำสิ่งเหล่านี้ไป
ประยุกต์ใช้เพื่อตอบสนองการแสดงออกทางดนตรีแจ๊สของบุคคลนั้น
นอกจากเนื้อหาในทางทฤษฎีดนตรีที่มีความสำคัญแล้วการฝึกซ้อม
โดยการเน้นไปที่การถอดโน้ต (Transcribe) จากบทเพลงจริง
เพื่อเรียนรู้ประโยคและวลีในทางของดนตรีแจ๊สมีความสำคัญเป็น

อย่างมาก จากองค์ความรู้ที่ได้จากการสัมภาษณ์ ผู้สอนควรเน้นไปที่การให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติซ้ำ ๆ จนชำนาญ

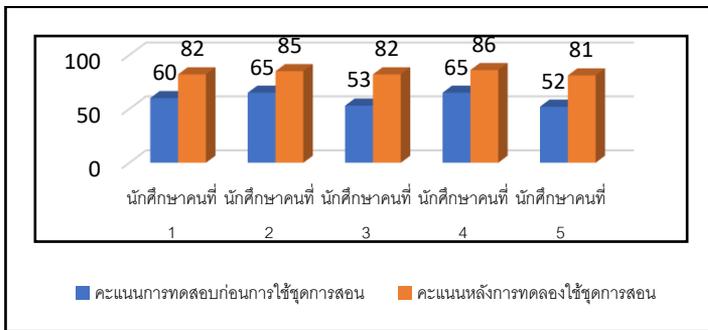
การสร้างชุดการสอนการปฏิบัติกีตาร์แจ๊สเพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์สำหรับสถาบันระดับอุดมศึกษา

จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญที่สอนกีตาร์แจ๊สในระดับอุดมศึกษาเพื่อศึกษาและสืบค้นองค์ความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนเพื่อสังเคราะห์และสร้างเป็นชุดการสอนเพื่อพัฒนาทักษะทางด้านความคิดสร้างสรรค์ ผู้เชี่ยวชาญทุกท่านมีความเห็นสอดคล้องกันในเนื้อหาที่มีความซับซ้อนไม่มาก เช่น องค์ประกอบที่เป็นพื้นฐานที่ถูกนำมาประยุกต์ใช้ในการสร้างสรรค์การปฏิบัติต้นสดของผู้เรียน ได้แก่ ค่าของตัวโน้ตเบื้องต้น บันไดเสียง คอร์ดโทน ไกด์โทน โครมาติกแอฟไพร์ช และ เอนโคเรเซอร์ ส่วนของบทเพลงและฟอร์มเพลงที่ใช้เป็นหลักเน้นไปที่บทเพลงที่ไม่ได้มีความซับซ้อนของคอร์ดเป็นเพลงฟอร์มบลูส์และบลูส์แจ๊ส การจัดการด้านเนื้อหาในชุดการสอนทั้ง 5 บทจึงเป็นเนื้อหาทฤษฎีเบื้องต้นที่นักศึกษามีความรู้ความเข้าใจอยู่แล้ว เหลือเพียงการจัดการเรื่องความรู้ให้สามารถนำมาปฏิบัติได้จากการสร้างกิจกรรมและแบบฝึกหัดในบทเรียน การจัดการเรียนการสอนผู้เชี่ยวชาญ ผู้เชี่ยวชาญทั้งหมดใช้วิธีการสอนแบบสาธิตเพื่อให้ผู้เรียนได้ลองฝึกปฏิบัติจริง และเกิดความชำนาญ ซึ่งสอดคล้องกับ ทิศนา แชมมณี (2557) กล่าวว่า วิธีสอนโดยใช้การสาธิต

(Demonstration) คือกระบวนการที่ผู้สอนใช้ในการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด โดยการแสดงหรือทำสิ่งที่ต้องการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ ให้ผู้เรียนสังเกตดูแล้วให้ผู้เรียนซักถาม อภิปราย และสรุปการเรียนรู้ที่ได้จากการสังเกตการณ์สาธิต จำนวน 3 ท่านยังมีความเห็นว่าการจัดการเรียนการสอนแบบเดี่ยวในรายวิชาปฏิบัตินั้นยังเป็นวิธีการที่เหมาะสมที่สุดอยู่ ผู้เชี่ยวชาญอีก 1 ท่านใช้วิธีการผสมผสานระหว่างการจัดการเรียนการสอนแบบเดี่ยวและจัดการเรียนการสอนแบบกลุ่ม ตามโครงสร้างของจำนวนอาจารย์และจำนวนนักศึกษา นอกเหนือจากการเรียนรู้และฝึกปฏิบัติตามทฤษฎีดนตรีเบื้องต้นแล้ว ในเนื้อหาบทเรียนทั้ง 5 บทที่ผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากการสัมภาษณ์และการศึกษาเอกสารได้มีการจัดลำดับเนื้อหาเป็นเนื้อหาที่เป็นองค์ประกอบในปฏิบัติดนตรีแจ๊สที่มุ่งเน้นให้พัฒนาทักษะในการอิมโพรไวส์เนื้อหาทั้ง 5 บทเป็นเนื้อหาย่อยที่เมื่อผู้เรียนทำการเรียนรู้และฝึกปฏิบัติเนื้อหาทั้ง 5 บทแล้ว จากนั้นให้ผู้เรียนนำเอาทักษะย่อยในแต่ละบทมารวมกันในตอนท้าย ซึ่งสอดคล้องกับ เดวิส (Davies, 1971: 50-56 อ้างถึงใน ทิศนา แคมมณี, 2556: 39) ได้นำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาทักษะปฏิบัติไว้ว่า ทักษะส่วนใหญ่จะประกอบไปด้วยทักษะย่อย ๆ จำนวนมาก การฝึกให้ผู้เรียนสามารถทำทักษะย่อย ๆ เหล่านั้นได้ก่อนแล้ว

เชื่อมโยงต่อกันเป็นทักษะใหญ่ จะช่วยให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จได้ดีและรวดเร็วขึ้น

ด้านผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนหลังจากการใช้ชุดการสอน การปฏิบัติกีตาร์แจ๊สเพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์สำหรับสถาบันระดับอุดมศึกษา

ภาพที่ 10 แผนภูมิแสดงคะแนนก่อนและหลังการใช้ชุดการสอน
ที่มา: ผู้วิจัย

จากภาพแผนภูมิแสดงให้เห็นคะแนนของการทำแบบทดสอบก่อนและหลังการใช้ชุดการสอนพบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปฏิบัติกีตาร์กีตาร์แจ๊สเพื่อพัฒนาทักษะความคิดสร้างสรรค์สูงกว่าก่อนการใช้ชุดการสอน ข้อค้นพบที่ได้จากใช้ชุดการสอนปฏิบัติกีตาร์แจ๊สเพื่อพัฒนาทักษะความคิดสร้างสรรค์คือ ผู้เรียนผู้เรียนสามารถนำเอาองค์ความรู้ในส่วนของทฤษฎีทางดนตรีในเรื่องของ คอร์ดโทน และ การใช้โน้ตโครมาติก เพื่อเคลื่อนที่เข้าหาโน้ตเป้าหมาย ทำให้ผู้เรียนมีความเข้าใจในแนว

ทำนองของการปฏิบัติดนตรีในดนตรีแจ๊ส จากเดิมที่ที่ผู้เรียนมีความสามารถในการถอดบทเพลงในบทเพลงประเภทเพลงสมัยนิยมอยู่แล้ว การเรียนรู้จากเนื้อหาทางทฤษฎีแจ๊สขั้นพื้นฐานและลักษณะของการเคลื่อนที่ของแนวทำนองสั้น ๆ ของการปฏิบัติดนตรีโดยใช้กีตาร์ ที่เรียกว่า ลิก (Licks) หรือ แจ๊สไลน์ (Jazz line) จากนักกีตาร์แจ๊สที่มีชื่อเสียง ทำให้ผู้เรียนสามารถปฏิบัติตามด้วยความเข้าใจได้เพิ่มมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ ธีรัช เลหาวิระพานิช (2018: 112) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบสำคัญในการปฏิบัติดนตรีไว้ว่า “การฟัง” เป็นสิ่งเริ่มต้นที่สำคัญในการบรรเลงดนตรี มนุษย์เรียนรู้วิธีการพูดจากการฟังเป็นอันดับแรก การเรียนรู้ลักษณะการปฏิบัติดนตรีในดนตรีแจ๊ส ต้องเริ่มจากการฟังดนตรีและเลียนแบบภาษา แนวทำนอง โดยเริ่มจากคำหรือประโยคสั้น ๆ ซึ่งหมายความว่า ประโยคสำเร็จรูป หรือ ลิก (Lick) นั้นเอง

7. ข้อเสนอแนะ

7.1 ควรมีการศึกษาองค์ประกอบในด้านอื่น ๆ ที่ใช้สำหรับจัดการเรียนการสอนปฏิบัติกีตาร์แจ๊ส เช่นการประพันธ์เพลงแจ๊สและการเรียบเรียงเพลงแจ๊สสำหรับการบรรเลงโดยใช้เครื่องกีตาร์

7.2 ควรมีการศึกษาแนวทางการจัดการเรียนการสอนกีตาร์แจ๊สในระดับมัธยมศึกษา

7.3 ควรมีการนำเอาองค์ความรู้ด้านการจัดการเรียนการสอนปฏิบัติกีตาร์แจ๊สเพื่อพัฒนาทักษะความคิดสร้างสรรค์บูรณา

การกับการออกแบบสื่อผสมผสานในรูปแบบดิจิทัลที่สามารถ
บันทึกผลและแปรผลการทดสอบได้รวดเร็วขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กิตติภัทร ภูวปะจฉิม. (2556). *แนวคิดเทคนิคการดนตรีด้วย โกด์
โทนไลน์ และ เมโลดิกซีควเอนซ์ ของ ซัคโลป ในเพลง
THE GIRL FROM IPANEMA, MR. MARTINO และ
POCKET CHANGE*. วิทยานิพนธ์ปริญญาตรีวิทยาศาสตร
มหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศึกษาศาสตร์และพัฒนาศาสตร์
บัณฑิต
วิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- จารุ ลิ้มศิลา. (2555). *การวิเคราะห์การบรรเลงคีตปฏิบัติของ
คริส พอตเตอร์*. วิทยานิพนธ์ปริญญา
ตรีวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศึกษาศาสตร์และ
พัฒนา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ทิตนา แคมมณี. (2556). *รูปแบบการเรียนการสอน: ทางเลือกที่
หลากหลาย*. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพมหานคร:
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทิตนา แคมมณี. (2557). *ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัด
กระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ*.
พิมพ์ครั้งที่ 18. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- ธีรัช เล่าห์วีระพานิช. (2562). *ทฤษฎีดนตรีแจ๊สและการอิมโพร
ไวส์*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: พัชรดาว.
_____. (2562). *องค์ประกอบดนตรีแจ๊ส*. วารสาร
ศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 6(1), 111-

120.<https://so02.tcithaijo.org/index.php/faa/article/view/133495/125947>

ณัฐวุฒิ บริบูรณ์วิริย์. (2557). การนำเสนอแนวทางการจัดการเรียนการสอนดนตรีเพื่อพัฒนาทักษะคีตปฏิบัติภาคดนตรีแจ๊สในคีตลักษณ์บลูส์ของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต. *วารสารอิเล็กทรอนิกส์ทางการศึกษา(OJED)*, 9(2), 174-186.<https://so01.tcithaijo.org/index.php/OJED/article/view/20319/17650>

Berklee Online, (2023). *Circle of Fifths: The Key To Unlocking Harmonic Understanding*. Retrieved March 1, 2023, from <https://online.berklee.edu/takenote/circle-of-fifths-the-key-to-unlocking-harmonic-understanding/>

Haerle, D. (1980). *The Jazz Language: A Theory Text for Jazz Composition and Improvisation*. Florida: Alfred Publishing.

Larsen, J. (2020). *Coltrane Patterns -Why They Are Amazing*. Retrieved October 1, 2021, from <https://jenslarsen.nl/coltrane-patterns-why-they-are-amazing/>

Zimmerman, B. (2019). *Joe Pass – “The Way You Look Tonight*. Retrieved October 15, 2020, from <https://www.jazziz.com/joe-pass-the-way-you-look-tonight/>

